

Oppituntikokonaisuus: rakenne, sisällöt ja ohjeet toteutukseen

Jokainen päivä portilla – näkökulmia ihmisoikeuksiin Palestiinalaisalueilla

Opettajan opas ja ohjeet

Kohderyhmä: Yläkoulut ja lukiot

Oppiainevaihtoehdot: esim. yhteiskuntaoppi, uskonto, elämänkatsomustieto, etiikka, yhteiskuntafilosofia, historia

Käytettävä aika: Kolmen oppitunnin kokonaisuus

Tuotanto: Kirkon Ulkomaanapu

Tekijä ja toimittaja: Minna Törrönen

Taustatoimitus (artikkelit): Maria Halava

Näkymättömät kalvosarja: Petri Merenlahti, Maria Halava

Yhteydenotot ja kysymykset: minna.torronen@kirkonulkomaanapu.fi,
maria.halava@kirkonulkomaanapu.fi

Kokonaisuuden tavoite: Kokonaisuus ohjaa oppilaat perehtymään Palestiinalaisalueilla elävien ihmisten arkeen, jossa liikkumisrajoitukset loukkaavat heidän oikeuttaan työhön, riittävään elintasoon, koulutukseen ja terveydenhuoltoon. Kokonaisuudessa perehdytään samalla näkymättömiin ihmisiin ja ihmisryhmiin, jotka ovat jääneet yhteiskunnan turvaamien oikeuksien ulkopuolelle. Oppituntisuunnitelman yhtenä tavoitteena on ohjata oppilaita etsimään lisätietoa ihmisoikeuksista ja pohtimaan, miten aktiivinen asioihin vaikuttaminen ja oikeudenmukaisuuden puolustaminen voi johtaa muutokseen.

Oppilaat saavat ja jakavat tietoa ja ymmärrystä lehtiartikkeleiden avulla, joissa paikallisten ihmisten elämää tarkastellaan seuraavista näkökulmista: siirtokunnat, maanomistus, tilanne alueella, muuri sekä pakolaiset ja tarkastuspisteet. Lisäksi aihetta tarkastellaan suomalaisten Eappi-vapaaehtoisena (Ecumenical Accompaniment Programme In Palestine and Israel - vapaaehtoisohjelma) toimineiden nuorten kokemusten kautta ja Näkymättömät -teemakampanjan sisältöjen avulla.

Oppituntisuunnitelman sisällöt löytyvät verkkosivuilta erillisinä tiedostoina:

1. Oppituntikokonaisuus rakenne, sisällöt ja ohjeet toteutukseen
2. Lehtiartikkelit teemoista yhtenä tiedostona: siirtokunnat, maanomistus, tilanne alueella, muuri ja pakolaiset ja tarkastuspisteet.
4. Jokainen päivä portilla -video, 15 min. (lataa sivuilta tai tilaa osoitteesta marjatta.saloranta@kirkonulkomaanapu.fi)
5. Näkymättömät teemakampanjan kalvosarja PPT

Oppituntikokonaisuuden rakenne, sisällöt ja ohjeet toteutukseen (yhteensä 3 oppituntia):

1. **Orientaatio teemaan**

Tehtävän yleisohje: Varaa aikaa 25 min: video 15 min, ryhmät ja purku 10 min. Valmistelut: Lataa dvd verkkosivuilta www.kirkonulkokomaanapu.fi, Näkymättömät teemakampanja (kesto useita minutteja) tai tilaa video Kirkon Ulkomaanavusta. Tarkista DVD laitteen toimivuus. Kirjoita pohdintakysymykset taululle tai kalvolle. Kerro oppilaille, että tehtävänä on katsoa video ja pohtia yhdessä siihen liittyviä kysymyksiä. Anna jokaiselle oppilaalle yksi kysymys (kysymykset alla ryhmätehtävässä), jota hän voi pohtia katsoessaan videota.

Näytä oppilaille video *Jokainen päivä portilla* (15 min.). Videon tavoitteena on toimia orientaationa aiheeseen tarkastelemalla palestiinalaisalueilla elävien ihmisten liikkumisrajoituksia ja elämää Eappi -vapaaehtoisten (Ecumenical Accompaniment Programme In Palestine and Israel) työn ja haastattelujen kautta.

Jaa oppilaat ryhmiin ja ohjaa keskustelemaan seuraavien kysymyksien avulla:

- 1) Millaisia ajatuksia ja kysymyksiä video herätti? Kirjatkaa ylös ryhmänne ajatuksia ja kysymyksiä (vähintään 3 kpl).
- 2) Millaisen käsityksen sait tarkastuspisteiden toiminnasta videon perusteella? Millaisen kuvan sait hebronilaisten koululaisten elämästä? Millaisen kuvan sait Eappi -vapaaehtoisten (Ecumenical Accompaniment Programme In Palestine and Israel) tehtävistä videon perusteella? Mikä on Eappi-ohjelma ja vapaaehtoinen? Millaista vaikutusta uskot eappien läsnäololla olevan paikalliseen toimintaan?

Keskustelun purku tapahtuu niin, että jokainen ryhmä kertoo kirjoittamiaan ajatuksia ja kysymyksiä yhteisesti. Kysymykset kerätään talteen myöhempää käyttöä varten.

Vaihtoehto-orientaatio videolle (jos video ei ole mahdollinen):

Tehtäväkokonaisuuden tavoite: Epäoikeudenmukaisen kohtelun kohteeksi joutumisen, syrjäytetyksi tulemisen kokemuksen muistelu ja toisen kokemuksen kuuleminen auttavat osallistujaa orientoitumaan syrjityn tilanteeseen ja tarkastelemaan asiaa tiedon lisäksi myös tunteen tasolla oman kokemuksen kautta. Harjoitus voi johtaa myös oivallukseen siitä, että aktiivinen asioihin puuttuminen ja oikeudenmukaisuuden puolustaminen on tärkeää ja voi johtaa muutokseen. Harjoitus edellyttää luottamuksellista ilmapiiriä ja opettajan kokoaikaista läsnäoloa.

Tehtävän yleisohje: Varaa aikaa yhteensä 25-30 min: yksilötehtävä 5-10 min, ryhmät ja purku 20 min. Kerro oppilaille, että työskentely on kaksivaiheinen. Aluksi toimitaan yksin ja sitten yksin työskentelyn kokemus jaetaan pienryhmässä toisille. Koko luokan yhteistä jakamista ei työskentelyyn kuulu.

Ohjaa oppilaat muisteluharjoitukseen yksilötehtävänä.

Kokemusmuistelutehtävän ohjeistus voi olla esim. seuraava: Ajattele muistojaasi elämäsi varrelta; etsi muistoistasi tilanne tai tapahtumasarja, jossa olet jäänyt syrjään. Se saattoi olla tilanne, jossa olet kokenut, että sinua ei hyväksytty, vaan olet ollut tavalla tai toisella syrjitty, syrjään jätetty, ehkä hylätty. Palauta kokemus mieleesi. Mitä silloin tapahtui? Miltä sinusta tuntui? Mihin se johti? Miltä se nyt tuntuu? Miten kokemus on vaikuttanut sinuun? (5-10 min.)

Jaa oppilaat ryhmiin ja ohjaa keskusteluun.

Ryhmän jäsenet kertovat muistonsa/kokemuksensa tai jotakin siitä toisille, kun toiset kuuntelevat. Kysymyksiä jakamiseen: Olisiko joku voinut estää tapahtuman? Miten? (noin 20 min.)

2. Teemaan perehtyminen lehtiartikkelien ja ryhmäkeskustelun avulla

Tehtävän yleisohje: Varaa aikaa yht. noin 60 min; yksilötehtävänä 15-20 min, ryhmät 20-25 min, esittelyt koko ryhmän kesken 20 min. Valmistelut: tulosta artikkeleita niin monta, että jokainen oppilas saa yhden. Varaa ryhmille paperit/fläpit ja kyniä.

Kerro aluksi oppilaille, että teemaan perehdytään kolmessa vaiheessa ja jokaisen oppilaan oma yksilötehtävä on tärkeä osa kokonaisuutta. Kerro myös, että yksilötehtävän jälkeen oman artikkelin sisältö kerrotaan omalle pienryhmälle (voi käyttää samoja ryhmiä kuin orientaatiotehtävässä), jonka jälkeen pienryhmät esittelevät tuotoksensa koko luokalle. Kun jaat artikkelit oppilaille, varmista että kussakin pienryhmässä tulee olemaan yksi artikkeli seuraavista aiheista: siirtokunnat, maanomistus, tilanne alueella, muuri ja pakolaiset ja tarkastuspisteet. Kustakin aiheesta on kaksi vaihtoehtoista artikkelia. Voit jakaa ryhmät (5 hengen ryhmiä) heti tehtävän alussa tai yksilötehtävän jälkeen.

Tehtävän tavoitteena on perehtyä yksilöinä teemaan yhdestä näkökulmasta ja jakaa ryhmissä eri teemoista koostuvat kokonaisuudet. Jakamisen onnistumiseksi ohjaajan tulee ohjata osallistujat kuuntelemaan toisen esitykset, kirjaamaan ylös tiivistyksiä ja tarvittaessa kysymään lisää.

Anna oppilaille artikkelit luettavaksi yksilötehtävänä (15-20 min).

Yksilötehtävänä tutustutaan teemaan valittujen lehtiartikkelien kautta. Jokainen oppilas saa yhden artikkelin. Ohjaa oppilaat lukemaan annetut artikkelit itsenäisesti ja samalla etsimään luetusta ydinkohdat, pääteemat ja/tai keskeiset asiat, jotka he hetken päästä opettavat/kertovat toisille pienryhmässä.

Artikkelit löytyvät yhtenä tiedostona verkkosivuilta. Kustakin teemasta on valittavissa kaksi tai kolme artikkelia, joita voi vaihdella eri ryhmien kesken. Esimerkiksi yhdelle ryhmälle voi antaa luettavaksi 1a, 2a, 3a, 4a ja 5a artikkelit ja toiselle ryhmälle vastaavasti 1b, 2b, 3b, 4b ja 5b artikkelit jne. Vaihtoehtoisesti kaikille ryhmille voi antaa samat vaihtoehtoista valitsemasi artikkelit.

Teemat ja artikkelit:

1. Siirtokunnat:
 - 1 a) Sole Lahtinen, Helsingin Sanomat, 18.9.2008: Ihmisoikeusjärjestöt arvostelevat Israelin asutuspolitiikkaa Länsirannalla
 - 1 b) STT, Savon Sanomat, uutiset ulkomaat, 23.12.2007: Israel haluaa lisää siirtokuntia
2. Maanomistus:
 - 2a) Timo Vuorela Helsingin Sanomat, 1.1.2008: Suomalaiset auttavat Palestiinan maarekisterin tekemisessä
 - 2 b) Sanna Negus, Kumppani, 3.8.2007: Kenen mailla seisot?
3. Tilanne palestiinalaisalueilla
 - 3a) STT, Turun Sanomat, 17.8.2002: Tilanne Palestiinalaisalueilla epäinhimillinen/Munib Younan
 - 3b) Juha Pärssinen, Nykypäivä, 5.9.2008: Oppimatka pyhälle maalle/Stubb
4. Muuri:
 - 4 a) Marja Vuorela, Turun Sanomat, 23.12.2005: Turismista aikaisemmin eläneen kaupungin joulu on synkkä
 - 4b) Sanna Negus, Kumppani, 2.9.2008: Turva-aita jakaa palestiinalaiskylän kahtia
5. Pakolaiset ja tarkastuspisteet:
 - 5a) Riikka Lönngren, YLE, uutiset, 29.4.2008: Palestiinalaiset muistelevat 60 vuoden katastrofia
 - 5b) Heinimaija Hirvonen, Karjalainen, Portinvartijaksi suljettuun kaupunkiin

Ryhmissä jakaminen ja oppiminen (20 min): Ohjaa oppilaat kertomaan ja jakamaan lukemansa artikkelit toisille pienryhmissä siten, että kukin esittelee ydinkohdat, pääteemat, pääasiat toisille suullisesti omasta artikkelistaan. Myös omat heränneet ajatukset kerrotaan asiasta. Kirjataan ryhmän omalle paperille keskeiset asiat niin, että kunkin lukemasta nostetaan 1-2 asiaa tiivistelmäksi.

Jakaminen/oppiminen suuressa ryhmässä (20 min.): Ohjaa oppilaat esittelemään tiivistelmänsä koko ryhmälle. Lopuksi voidaan tarkastella ryhmien tiivistelmien eroja ja yhtäläisyyksiä sekä keskustella ryhmien videoista esille nostamista kysymyksistä ja ajatuksista.

3. Aiheen syventäminen: Näkymättömät –kalvosarja

Tehtävän yleisohje: Varaa aikaa noin 30 min. Valmistelut: Lataa verkkosivuilta Näkymättömät-ppt-esitys. Tarkista dataprojektorin ja tietokoneen toimivuus. Tulosta etukäteen kalvosarjan muistiinpanosivut tueksi opetukseen.

Syvennä oppilaiden tietoa ja ymmärrystä käymällä läpi Kirkon Ulkomaanavun Näkymättömät -teemakampanjan kalvosarja, jossa kerrotaan ihmisistä, jotka ovat jääneet yhteiskunnan turvaamien oikeuksien ulkopuolelle. Kalvosarjan yhtenä esimerkkinä on Palestiinalaisalueilla elävien ihmisten ihmisoikeusrikkomukset. Kalvosarjan ja Näkymättömät-kampanjan tavoitteena on antaa tietoa näkymättömien tilanteesta ja köyhyyden syistä sekä etsiä keinoja vaikuttaa näkymättömien asemaan. Voit tilata opetuksen tueksi myös esitteitä ja muuta materiaalia Näkymättömät-teemakampanjasta Kirkon Ulkomaanavusta.

Kuhunkin kalvoon kuuluu muistiinpanosivu, joka tukee opetusta. Lopuksi voit ohjata oppilaat hakemaan lisää tietoa verkkosivuilta löytyvät linkkilistan avulla. Tiedonhaun lähtökohtana voi käyttää työskentelyjen aikana esitettyjä oppilaiden kysymyksiä ja ajatuksia.

Taustaa: Israel on miehittänyt palestiinalaisalueita 40 vuotta. Alueen asukkaat elävät miehitystilanteen panttivankeina. Heidän liikkumisestaan rajoitetaan tiesuluilla ja vaatimalla erilaisia kulkulupia, jotka haittaavat heidän pääsyään työhön, kouluun tai terveydenhoitoon. Alue on eristetty Israelista aitamuurilla, joka halkoo palestiinalaisten maita.

Rajoituksia perustellaan turvallisuussyillä ja terrori-iskujen uhalla. Kun ne kohdistuvat koko väestöön – mukaan lukien vanhuksset, lapset ja sairaat – ne ovat kuitenkin kollektiivisen rangaistuksen muoto, jota ei voi pitää hyväksyttävänä.

Vaikka Israelilla on oikeus ja velvollisuus suojella kansalaisiaan – tarvittaessa myös rajoille rakennettavalla muurilla – muurin tulisi sijaita Israelin puolella tai Israelin ja palestiinalaisalueiden välillä. Sen rakentaminen palestiinalaisalueelle on kansainvälisen oikeuden vastaista.

Liikkumisrajoitusten lisäksi palestiinalaisten tilannetta vaikeuttavat Israelin alueelle perustamat laittomat siirtokunnat, kotien tuhoamiset ja maan takavarikoiminen. Nekin ovat kansainvälisen oikeuden vastaisia. Miehittäjä ei saa siirtää väestöään miehitetylle alueelle. (tiedot ovat kalvosarjan muistiinpanosivuilta)

Linkkilista lisätiedontiedonhaku varten:

[Helsingin Sanomat: Palestiinan alueen historia](#)

<http://www2.hs.fi/kronot/palestiina/palestiina.html>

[BBC:n tietopaketti: Israel ja palestiinalaiset \(engl.\)](#)

http://news.bbc.co.uk/2/hi/in_depth/middle_east/2001/israel_and_the_palestinians/default.stm

[Israelin ulkoministeriön verkkosivut \(engl.\)](#)

<http://www.mfa.gov.il/mfa/>

[Palestiinalaishallinnon verkkosivut \(engl.\)](#)

<http://www.pna.gov.ps/>

[B'Tselem, The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories](#)

<http://www.btselem.org/index.asp>

[PLO:n ylläpitämä Palestine Media Center \(engl.\)](#)

<http://www.palestine-pmc.com/>

[YK:n Unifil-joukkojen kotisivut Libanonissa \(engl.\)](#)

<http://www.un.org/Depts/dpko/missions/unifil/>

[YK:n hätäapujärjestö palestiinalaisalueilla UNRWA \(engl.\)](#)

<http://www.un.org/unrwa/>